

ИНСТРУКЦИЈА ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ ИЗНОСА СУФИНАНСИРАЊА ПРОЈЕКТА КОЈИ СЕ ФИНАНСИРАЈУ ИЗ ФИНАНСИЈСКЕ ПОМОЋИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ¹

Европска унија подржава Републику Србију кроз Инструмент Претприступне помоћи (ИПА). За ИПА пројекте, секторске програме и акциона документа, који се поред средстава финансијске помоћи ЕУ, финансирају и из буџета Републике (финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи Европске уније, даље у тексту: суфинансирање), средства за суфинансирање планирају се у складу са овом инструкцијом. Инструкција садржи четири дела:

I Инструкција која се односи на прву компоненту ИПА – помоћ у транзицији и изградња институција – централизовано управљање и део Националног акционог програма ИПА 2014 – директно управљање од стране Делегације ЕУ и индиректно од стране међународних организација

II Инструкција која се односи на другу компоненту ИПА – прекогранична сарадња

III Инструкција која се односи на прву компоненту ИПА – помоћ у транзицији и изградња институција – децентрализовано управљање ИПА 2013, Акциони програм и програме прекограничне сарадње ИПА II – индиректно управљање ИПА 2014; Релевантне информације за ИПА II – учешће у Програмима ЕУ²

IV Инструкција која се односи на финансирање из Вишекорисничких и Хоризонталних ИПА програма

V Инструкција која се односи на ИПАРД II програм

I

ИНСТРУКЦИЈА КОЈА СЕ ОДНОСИ НА ПРВУ КОМПОНЕНТУ ИПА–ПОМОЋ У ТРАНЗИЦИЈИ И ИЗГРАДЊА ИНСТИТУЦИЈА–ЦЕНТРАЛИЗОВАНО УПРАВЉАЊЕ И ДЕО НАЦИОНАЛНОГ АКЦИОНОГ ПРОГРАМА ИПА 2014 – ДИРЕКТНО УПРАВЉАЊЕ И ИНДИРЕКТНО ОД СТРАНЕ МЕЂУНАРОДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Услед увођења секторског приступа у програмирању почев од Националног програма ИПА 2012, у складу са методологијом ЕУ, у терминологији се поред ИПА пројеката уводе и ИПА секторски програми (Sector fiche), а почев од ИПА 2014 секторски Акциони документи (Action Documents) који се са аспекта буџетског планирања у техничком смислу третирају на исти начин као и ИПА пројекти. У даљем тексту, упутства која се односе на ИПА пројекте сходно се примењују и на ИПА секторске програме и ИПА Акционе документе.

У складу са Законом о потврђивању Оквирног споразума између Владе Републике Србије и Комисије Европских заједница о правилима за сарадњу која се односе на финансијску помоћ Европске заједнице Републици Србији у оквиру спровођења помоћи према правилима инструмента

¹Дефиницијама из члана 2. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр.54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/2013 – испр., 108/2013, 142/2014 и 68/2015 – др.закон) прецизирано је :

46) **Финансијска помоћ Европске уније** су средства Европске уније која се користе за намене и спроводе према правилима утврђеним споразумима између Републике Србије и Европске уније;

47) **Финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи Европске уније** је финансијско учешће Републике Србије у спровођењу програма финансијске помоћи Европске уније које се може обезбедити из различитих извора финансирања.

² Будући да Акциони програм за ИПА 2015 није усвојен од стране Европске комисије у тренутку припреме ове инструкције, као и да највећи број интервенција предвиђених нацртом Акционог програма за ИПА 2015 неће захтевати национално суфинансирање пре фискалне 2017. године, Инструкција само делимично обрађује нове елементе и интервенције планиране у оквиру овог акционог програма у мери у којој је неопходно да би се обезбедило благовремено планирање и финансирање из средстава националног буџета за потребе у току 2016. фискалне године. Усвајање Акционог програма за ИПА 2015 од стране Европске комисије очекује се до краја 2015. године, а закључивање одговарајућих Финансијских споразума по овом програму уследиће током 2016. године.

претприступне помоћи (ИПА), који је Народна скупштина Републике Србије ратификовала 26. децембра 2007. године ("Службени гласник РС" 124-07 од 26. децембра 2007. године), за спровођење пројеката претприступне помоћи неопходно је обезбедити одговарајући износ националног суфинансирања. Такође, у складу са Законом о потврђивању Оквирног споразума између Републике Србије и Европске комисије о правилима за спровођење финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) који је Народна скупштина Републике Србије ратификовала 29. децембра 2014. године („Службени гласник РС – међународни уговори“ 19/2014 од 29.12.2014. године) неопходно је обезбедити средства националног суфинансирања за оне Акционе програме где је то предвиђено појединачним финансијским споразумима.

Суфинансирање пројеката може бити обезбеђено из јавних средстава (по дефиницији ЕУ јавна средства су: средства буџета, сопствени приходи буџетских корисника, кредити одобрени држави или уз државну гаранцију) или донација међународних институција. Правила ЕК предвиђају да се суфинансирање пројеката у државама у којима се средства помоћи ЕУ реализују у оквиру централизованог управљања, укључујући и Републику Србију, врши према главним областима подршке дефинисаним у оквиру Вишегодишњег индикативног планског документа (MIPD) и према **паралелном моделу** спровођења. Суфинансирање пројеката у државама у којима се средства помоћи ЕУ реализују у оквиру **децентрализованог** управљања, укључујући и Републику Србију, такође се врши према главним областима подршке дефинисаним у оквиру Вишегодишњег индикативног планског документа (MIPD), али према **заједничком моделу** спровођења. Примена правила која важе у оквиру децентрализованог управљања релевантна су за Републику Србију само за део програма ИПА 2013, како је образложено у инструкцији у делу III. У финансијској перспективи 2014-2020 за инструмент ИПА II уводе се нови концепти **директног и индиректног** управљања уместо централизованог и децентрализованог управљања. Директно управљање дефинисано је Уредбом Европске комисије о спровођењу ИПА II и подразумева управљање од стране Европске комисије, њених организационих делова, Делегације ЕУ или извршних агенција ЕУ³. Индиректно управљање се односи на поверавање дужности извршења буџета унапред дефинисаним телима у које спадају и структуре формиране за ове сврхе од стране држава корисница ИПА II. Индиректно управљање такође обухвата и управљање средствима претприступног инструмента од стране међународних организација којима је Европска комисија поверила ову улогу. Имајући у виду правила за спровођење, претприступна помоћ којом се управља по директном моделу, као и по индиректном моделу у коме је одређеној међународној организацији поверена обавеза управљања, може се упоредити са централизованим управљањем у финансијској перспективи ЕУ 2007-2013. Правила за обезбеђивање националног суфинансирања у случају делова Акционих програма којима се управља индиректно, од стране институција Републике Србије биће дефинисана у делу III ове инструкције.

За нову финансијску перспективу 2014-2020 Европска комисија увела је нови инструмент претприступне помоћи - ИПА II. ИПА II је успостављена на основу Уредбе Савета министара и Европског парламента бр. 231/2014 (Regulation (EU) No 231/2014), од 11. марта 2014. године, уз уношење одређених новина у процес програмирања. У том смислу, програмирање овог инструмента за период 2014-2020 врши се, поред осталог, у складу са областима политика и секторима како су предвиђени у Индикативном Стратешком Документу Европске комисије за Републику Србију (2014-2020) који је усвојен августа 2014. године (Indicative Strategy Paper –ISP). Овај документ у контексту ИПА II са становишта програмирања упоредив је са MIPD за претходну финансијску перспективу, односно за ИПА 2007-2013. У архитектури ИПА II не постоје компоненте, већ главне области политика⁴ Главне области подршке дефинисане у MIPD 2008-2010 и 2009-2011, који је важио за ИПА године 2008, 2009 и 2010 су: политички захтеви, друштвено-економски развој и достизање европских стандарда, односно према MIPD 2011-2013 у складу са којим су одобрени национални програми за ИПА 2011, 2012 и 2013: правосуђе и унутрашњи

³ Уредба ЕК бр. 236/2014

⁴ а) реформе у процесу припреме за чланство у ЕУ и са тим повезана изградња институција и капацитета (јачање демократских институција и доброг управљања, владавина права и основна права), б) друштвено економски и регионални развој (животна средина и климатске промене, саобраћај, енергетика, конкурентност и иновације) в) запошљавање, социјална политика, образовање, промоција родне равноправности и развој људских ресурса, г) пољопривреда и рурални развој, д) регионална и територијална сарадња.

послови, реформа државне управе, социјални развој, развој приватног сектора, транспорт, животна средина, климатске промене и енергетика, пољопривреда и рурални развој. У складу са ISP за ИПА II, предвиђају се следеће области подршке, односно сектори: демократија и добра управа, владавина права и основна права, животна средина и климатске акције, саобраћај, енергетика, конкурентност и иновације, образовање, запошљавање и социјална политика, пољопривреда и рурални развој и територијална сарадња.

Паралелни модел суфинансирања значи да се у оквиру пројекта процес набавки услуга/радова/опреме спроводи одвојено, у зависности од извора финансирања - према процедурама важећим за сваки од потенцијалних извора средстава. У пракси то значи да се на активности дефинисане у пројекту, а које ће бити финансиране из ИПА средстава примењују правила уговарања и набавки које примењује ЕУ (тзв. PRAG правила⁵), док се на активности финансиране из националних средстава примењују правила уговарања и набавки која важе у Републици Србији. Овај модел суфинансирања примењује се како на Националне програме или њихове делове ИПА 2007-2013 који се спроводе централизовано, тако и на делове Националних акционих програма у ИПА 2014-2020 који се спроводе директно од стране Европске комисије или индиректно, од стране међународних организација.

Уредбом Европске комисије о спровођењу ИПА⁶ је утврђено (и прихваћено у Финансијским споразумима за појединачну ИПА годину у периоду централизованог управљања фондовима ЕУ) да је у оквиру сваке од наведених области подршке у складу са MIPD 2008-2010 и 2009-2011 за ИПА године 2008, 2009 и 2010 неопходно обезбедити суфинансирање у износу од најмање 10% од укупне вредности буџета који се односи на техничку помоћ, 15% од укупне вредности буџета који се односи на инвестиције (инфраструктурни радови и набавка опреме)⁷, 10% од укупне вредности буџета пројеката који се односе на „грант“ шеме без обзира да ли се активности односе на институционалну изградњу или инвестиције, осим ако другачије није дефинисано у односном годишњем Финансијском споразуму. Када је реч о главним областима (секторима) подршке према MIPD за ИПА године 2011-2013, у складу са закљученим Финансијским споразумом за ИПА 2011 који уважава објективно тешку економску ситуацију у Србији, суфинансирање није обавезно у оквиру сваког сектора, већ где је то предвиђено поменутиим финансијским споразумом. У том смислу, и у случају ИПА 2011 остаје обавеза да код „грант“ шема крајњи корисници треба да суфинансирају пројекте у износу од најмање 10% за оправдане трошкове. Такође, значајни износи суфинансирања су договорени код већине инфраструктурних пројеката и у случају још неких пројеката према прегледу у табели за ИПА 2011 у наставку Упутства. Исти приступ примењен је и у случају Националног програма за ИПА 2012. У случају ИПА 2013 у складу са закљученим Финансијским споразумима (од којих се један односи на централизовано, а други на децентрализовано управљање) у начелу се примењују правила о суфинансирању према којима у крајњи корисници бесповратних средстава треба да допринесу са најмање 10% прихватљивог расхода пројекта за инвестиционе пројекте као и пројекте изградње институција, и најмање 5% прихватљивог расхода у случају твининга.

Уредбом Европске комисије о спровођењу ИПА II, обавезни проценти суфинансирања појединачних врста уговора се не прописују, већ се износ суфинансирања регулише посебно у сваком финансијском споразуму.

Годишњи Национални програм за прву компоненту ИПА, односно Акциони програм за ИПА II сматра се коначним од тренутка доношења одговарајуће Одлуке Европске комисије. Правни основ за реализацију годишњег Националног програма, односно за спровођење конкретних

⁵Практични водич за процедуре уговарања код спровођења програма ЕУ ван њене територије, 2014, <http://ec.europa.eu/europeaid/prag/document.do>

⁶Уредба ЕК Бр. 718/2007, измењена и допуњена Уредбом ЕК Бр. 80/2010, као и Уредбом ЕК Бр.484/2013, од 24. маја 2013. године

⁷У периоду пре усвајања Уредбе ЕК Бр. 80/2010 од 28. јануара 2010. године за пројекте који се односе на инвестиције било је потребно издвојити 25% националног суфинансирања.

пројекта који га чине, ствара се потписивањем годишњих Финансијских споразума за ИПА/ИПА П.⁸

Неопходно је нагласити да иста правила важе за временски оквир и прихватљивост трошкова за ЕУ фондове и национално суфинансирање.

Временски оквир планирања и реализације активности које се суфинансирају националним средствима у оквиру пројекта финансираних ЕУ фондовима

У тренутку дефинисања пројектних активности у пројекту, и нарочито у моменту планирања финансијских средстава намењених за национално суфинансирање пројекта који се финансирају ИПА средствима, потребно је поштовати следећа правила:

- Активности које се суфинансирају у оквиру пројекта/секторског програма/акционог документа дефинишу се у предлозима пројекта/секторских програма/акционих докумената који чине годишњи Национални програм;
- Средства за суфинансирање пројекта/секторских програма/акционих докумената морају се планирати у оквирима дозвољених буџетских лимита за сваког буџетског корисника;
- Имајући у виду да је реализација годишњег ИПА програма вишегодишња и да се не подудара са националном буџетском годином, потребно је пројекцијски планирати средства за финансирање активности које се суфинансирају;
- Активности које се сматрају суфинансирањем не смеју почети са реализацијом пре потписивања Финансијског споразума. У супротном, средства којима су финансиране те активности неће бити призната као део суфинансирања;
- Национално суфинансирање потребно је планирати узимајући у обзир динамику спровођења пројектних/програмских активности. Код паралелног модела суфинансирања, приликом планирања средстава за обавезе (уговоре) које се спроводе кроз више година, потребно је узети у обзир применљива правила у складу са важећим домаћим прописима.
- Приликом планирања динамике уговарања тј. плаћања оних активности које се суфинансирају јавним средствима, односно приликом предвиђања средстава која су потребна за суфинансирање активности пројекта/секторског програма/акционог документа потребно је водити рачуна о редоследу активности наведеном у пројекту, односно у секторском програму (Project fiche и Sector fiche и Action Document)⁹;
- У зависности од тога који рок је предвиђен конкретним Финансијским споразумом, уговори за спровођење свих пројекта/секторских програма/акционих докумената се морају **закључити** најкасније у року од **две или три године од** дана потписивања Финансијског споразума, у року од **две или три године од** дана закључивања појединачног уговора - уговорне обавезе се морају **извршити**, а **исплата** средстава за њихову реализацију се мора завршити најкасније **годину** дана од последњег дана

⁸Годишњи Финансијски споразум потписују представник ЕУ и Национални ИПА координатор за Републику Србију.

⁹Неопходно је водити рачуна о редоследу активности у случајевима када једна пројектна активност представља предуслов за реализацију друге пројектне активности, нпр. набавка услуга техничке помоћи за израду техничке спецификације мора да претходи набавци предметне опреме. У наведеном случају, уколико се уговор набавке услуга техничке помоћи финансира из средстава ИПА, а уговор о набавци опреме финансира из јавних средстава као суфинансирање, неопходно је да јавна средства потребна за реализацију уговора о набавци опреме, буду доступна након што је техничка спецификација израђена. Имајући у виду да поступак набавке услуга по ПРАГ правилима захтева у просеку 6 месеци, а време за реализацију конкретне услуге захтева додатни временски период, неопходно је у том смислу планирати средства за суфинансирање у одговарајућем временском периоду.

утврђеног за извршење конкретног уговора, осим ако другачије није дефинисано у Финансијском споразуму¹⁰;

- ЕК мора бити упозната са током спровођења дела пројектних/програмских активности које се суфинансирају из националних средстава;

Правила о оправданости трошкова

Правила о оправданости трошкова који се могу исплаћивати из средстава ИПА односе се и на национална средства. С тим у вези, надлежне институције морају да буду упознате са члановима 34. и 66. Уредбе о спровођењу ИПА приликом планирања и спровођења активности утврђених у пројектима.

У складу са чланом 34. Уредбе, следећи трошкови нису подобни:

- (а) порези, укључујући и порез на додату вредност;
- (б) царинске и увозне дажбине, или неке друге дажбине;
- (в) куповина, издавање или најам земљишта и постојећих објеката;
- (г) новчане казне, финансијски пенали и трошкови судског поступка;
- (д) трошкови пословања¹¹;
- (ђ) половна опрема;
- (е) банкарски трошкови, трошкови гаранција и слични трошкови;
- (ж) трошкови конверзије, трошкови и губици у конверзији повезани са било којим посебним рачунима компоненте у еврима, као и други чисто финансијски трошкови;
- (з) допринос у природи¹².

Трошкови који се финансирају по овој уредби не подлежу никаквом другом финансирању из буџета Заједнице.

У складу са чланом 66. Уредбе трошкови у првој ИПА компоненти су подобни ако су настали пошто су набавке, уговори и донације потписани, изузев у случајевима који су изричито предвиђени Уредбом (ЕЗ, Еуроатом) бр. 1605/2002.

Поред правила која су утврђена чланом 34(3), следећи трошкови нису подобни:

- (а) било какви трошкови лизинга;
- (б) трошкови амортизације.

Одступањем од члана 34(3), од случаја до случаја ће се доносити одлуке о томе да ли су следећи трошкови подобни:

¹⁰ У посебним и оправданим случајевима, ЕК може продужити иницијално уговорене рокове.

¹¹ Трошкови пословања укључују накнаде експерата, плате, и опште трошкове који се односе на специфичан пројекат. Општи трошкови укључују закуп просторија, услуге и слично.

¹² Доприноси у природи су не-новчани доприноси пројекту, најчешће донирана средства или услуге, која су нужна за реализацију пројекта и која би се у супротном морала набавити како би пројекат могао са се реализовати. Доприноси у природи укључују канцеларијски простор, накнаде запослених, плате, и опште трошкове. Било какав допринос у природи попут, куповине земљишта, некретнина, опреме, сировина или неплаћени рад не представљају реалан трошак и из тог разлога нису оправдани трошкови.

(а) трошкови пословања, укључујући и трошкове најма, који се искључиво односе на период суфинансирања делатности;

(б) порез на додату вредност, ако су испуњени следећи услови:

(i) ако повраћај пореза на додату вредност није могућ ни на који начин;

(ii) ако је утврђено да њих сноси крајњи корисник, и

(iii) ако су они јасно назначени у предлогу пројекта;

(в) трошкови банкарских гаранција или сличних гаранција које подноси корисник гранта,

(г) куповина земљишта и постојећих зграда, када је то оправдано природом посла.

У случајевима где је неопходно финансирати трошкове у оквиру пројекта који нису подобни по правилима ЕУ, трошкови ће бити плаћани из националних средстава, али неће бити приказивани као национално суфинансирање.

Када је реч о новој финансијској перспективи 2014-2020, правила о прихватљивости трошкова нису разложена на исти начин као у горњој уредби о спровођењу ИПА, али Уредба о спровођењу ИПА II¹³, као и Заједничка правила и процедуре за спровођење инструмената ЕУ за активности ван њене територије¹⁴, уређују одређене елементе (попут неприхватљивости пореза, такси и дажбина сличне природе) и упућују на даљу разраду правила о прихватљивости кроз Оквирни споразум, те појединачне Финансијске споразуме.

Оквирни споразум као неприхватљиве дефинише следеће врсте трошкова:

а) набавка земљишта и постојећих објеката, осим уколико је то оправдано природом акција предвиђених у финансијској одлуци;

б) други трошкови који су предвиђени као неприхватљиви у складу са Секторским споразумима или Финансијским споразумима.

Такође, Оквирни споразум као неприхватљиве дефинише трошкове пореза, царинских дажбина или других трошкова који имају истоветно дејство.

Приликом планирања средстава за суфинансирање, надлежне институције треба да у предлогу својих финансијских планова урачунају и трошкове ПДВ. Наиме, иако расходи за плаћање ПДВ нису прихватљив трошак у извештавању ка Европској комисији, средства из буџета Републике која се троше на име суфинансирања у паралелном моделу спровођења кроз набавке које врше домаће институције, нису изузета од ПДВ.

У наставку текста табеларно је приказан преглед пројекта за ИПА године 2008-2014 код којих је на основу потписаних Финансијских споразума обавезно обезбедити национално суфинансирање у складу са правилима **централизованог/директног** управљања (пројекти код којих је ова обавеза извршена и пројекти код којих се суфинансирање у целини обезбеђује из средстава ван републичког буџета, изостављени су из табеларног прегледа и наводе се сумарно у тексту испод табеле):

¹³ Уредба Европске комисије (ЕУ) Бр. 447/2014 од 02. маја 2014. године о посебним правилима за спровођење Уредбе (ЕУ) Бр. 231/2014 Европског парламента и Света о успостављању Инструмента претприступне помоћи (ИПА II).

¹⁴ Уредба (ЕУ) Бр. 236/2014 Европског парламента и Света од 11. марта 2014. године о заједничким правилима и процедурама за спровођење инструмената ЕУ за активности ван њене територије

ИПА 2008

Рок за уговарање пројеката: до 1. априла 2012. године

Рок за имплементацију пројеката¹⁵: до 1. априла 2016. године

Рок за плаћање: до 1. априла 2017. године.

Област подршке	Пројекат	Укупан буџет пројекта	ИПА средства	Неопходно суфинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Европски стандарди	Подршка увођењу децентрализованог система управљања фондовима ЕУ	3,45 милиона евра	2,45 милиона евра	1 милион евра	Министарство финансија

Код следећих пројеката обавеза суфинансирања средствима из републичког буџета је извршена у претходном периоду: Усклађивање рада Управе царина са организационом и оперативном методологијом коју примењује ЕУ; Подршка успостављању система квалитета на националном нивоу у основном и средњем образовању; Системски развој основног образовања одраслих (друга шанса); Подршка учешћу Србије у програмима Заједнице; Подршка контроли/искорењивању свињске грознице и беснила у Републици Србији, Програм подршке развоју локалне инфраструктуре.

Код следећих пројеката суфинансирање се не обезбеђује из средстава републичког буџета: Подршка избеглицима и интерно расељеним лицима; Социјална инклузија; Подршка грађанском друштву; Подршка медијима у области европских интеграција; Заштита животне средине у предузећу „Електропривреда Србије“ (ЕПС).

ИПА 2009

Рок за уговарање пројеката¹⁶: до 10. фебруара 2013. године

Рок за имплементацију пројеката¹⁷: до 10. августа 2016. године

Рок за плаћање: до 10. фебруара 2016. године

Код следећих пројеката обавеза суфинансирања средствима из републичког буџета је извршена у претходном периоду: Подршка избеглицима и интерно расељеним лицима; Заштита потрошача, Унапређење предшколског образовања у Републици Србији (ИМПРЕС).

Код следећих пројеката суфинансирање се не обезбеђује из средстава републичког буџета: Подршка цивилном друштву; Жежељев мост – Обнова инфраструктуре у Републици Србији

¹⁵ Амандманом број 4 на Финансијски споразум за Национални програм ИПА 2008 који је закључен 8. новембра 2013. године, рок за за извршење закључених уговора и споразума у оквиру овог програма продужен је за додатна 24 месеца – до 1. априла 2016. године, а рок за плаћања сходно томе – до 1. априла 2017. године.

¹⁶ Амандманом број 2 на Финансијски споразум за Национални програм ИПА 2009 који је закључен 18. јуна 2012. године, рок за уговарање пројеката обухваћених овим финансијским споразумом продужен је за годину дана – до 10. фебруара 2013. године.

¹⁷ Амандманом број 4 на Финансијски споразум за Национални програм ИПА 2009, рок за имплементацију пројеката/извршење уговора обухваћених овим финансијским споразумом продужен је на 42 месеца од истека рока за уговарање тј. до 10. августа 2016. године.

ИПА 2010**Рок за уговарање пројеката:** до 25. маја 2013. године**Рок за имплементацију пројеката¹⁸:** до 25. маја 2018. године**Рок за плаћање:** до 25. маја 2017. године

Област подршке	Пројекат	Укупан буџет пројекта	ИПА средства	Неопходно кофинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Политички захтеви	Подршка општинама у Републици Србији у припреми и спровођењу инфраструктурних пројеката (MISP 2010)	41,12 милиона евра	31,12 милиона евра	1.5,00 милиона евра; 2. 5,00 милиона евра	1. Министарство привреде 2. Министарство пољопривреде и заштите животне средине
	Подршка процесу спровођења реформе државне управе	8,808 милиона евра	6,308 милиона евра	2,50 милиона евра	Министарство трговине, туризма и телекомуникација
Друштвено економски захтеви	Развој службе палијативног збрињавања у Републици Србији	4,213 милиона евра	3,613 милиона евра	0,60 милиона евра	Министарство здравља
Европски стандарди	Јачање система тржишног надзора прехрамбених и непрехрамбених производа у Републици Србији	2,794 милиона евра	2,444 милиона евра	0,35 милиона евра	Министарство трговине, туризма и телекомуникација

Код следећих пројеката обавеза суфинансирања средствима из републичког буџета је извршена у претходном периоду: Пројекат за спречавање прања новца и финансирања тероризма у Републици Србији; Европски програм подршке Јужној и Југозападној Србији; Рурални развој: Ефикасно управљање земљиштем, Подршка преласку на дигитално емитовање у Републици Србији.

Код следећих пројеката суфинансирање се не обезбеђује из средстава републичког буџета: Подршка цивилном друштву; Изградња капацитета институција задужених за управљање миграцијама и реинтеграцију повратника у Републици Србији; Изградња трафо станица 400/110Кв Врање 4 и Лесковац 2.

¹⁸ Амандманом број 4 на Финансијски споразум за Национални програм ИПА 2010 који је закључен 6. марта 2014. године, рок за имплементацију пројеката/извршење уговора обухваћених овим финансијским споразумом продужен је за додатна 24 месеца, односно са три на пет година, тако да је крајњи рок за извршење свих уговора 25. мај 2018. године, а крајњи рок за плаћања сходно томе – до 25. маја 2019. године.

ИПА 2011**Рок за уговарање пројеката¹⁹:** до 22. јула 2014. године**Рок за имплементацију пројеката:** до 22. јула 2016. године**Рок за плаћање:** до 22. јула 2017. године

Област подршке	Пројекат	Укупан буџет пројекта	ИПА средства	Неопходно суфинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Реформа државне управе	Модернизација Пореске управе ²⁰	9,251 милиона евра	7,381 милиона евра	1,87 милиона евра	Министарство финансија - Пореска управа
Социјални развој	Подршка развоју људског капитала и истраживању	17,260 милиона евра	16,06 милиона евра	1. 0,60 милиона евра 2. 0,60 милиона	1. Министарство просвете, науке и технолошког развоја, преко Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања и Завода за унапређивање образовања и васпитања 2. Корисници грант шема

Код следећих пројеката обавеза суфинансирања средствима из републичког буџета је извршена у претходном периоду: Усаглашавање са Европским статистичким системом; Подршка за учешће у програмима Заједнице, Подршка спровођењу стратегија за интерно расељена лица, избеглице и повратнике

Код следећих пројеката суфинансирање се не обезбеђује из средстава републичког буџета: Јачање владавине права у Србији; Подршка деинституционализацији и укључивању лица са менталним поремећајима и инвалидитетом у друштво; Социо-економски развој дунавске регије; Изградња постројења за прераду отпадних вода; Инвестициони програм за општине у области животне средине

ИПА 2012**Рок за уговарање пројеката:** до 20. децембра 2015. године**Рок за имплементацију пројеката:** до 20. децембра 2017. године**Рок за плаћање:** до 20. децембра 2018. године

¹⁹ Амандманом број 1 на Финансијски споразум за Национални програм ИПА 2011 који је закључен 19. јула 2013. године, рок за уговарање пројеката обухваћених овим финансијским споразумом продужен је за годину дана – до 22. јула 2014. године, а рок за имплементацију пројеката сходно се помера – до 22. јула 2016. године.

²⁰ Код пројекта за модернизацију Пореске управе, током 2014. године у процедури имплементације и у складу са одлуком Делегације ЕУ у Републици Србији, отказана је једна од компоненти (трећа компонента) у оквиру пројекта. У том смислу, не очекује се даље суфинансирање код овог пројекта у оквиру Националног програма за ИПА 2011.

Област подршке	Пројекат/Секторс-ки програм	Укупан буџет пројекта	ИПА средства	Неопходно суфинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Правосуђе и унутрашњи послови	Пројекат: Реформа полиције и управљање миграцијама	4,11 милиона евра	3,91 милиона евра	0,20 ²¹ милиона евра	Министарство унутрашњих послова
	Пројекат: Подршка за унапређење животних услова присилних миграната и за затварање колективних центара	15,05 милиона евра	13,10 милиона евра	1. 0,60 милиона евра 2. 0,24 милиона евра 3. 0,46 милиона евра 4. 0,65	1. Комесаријат за избеглице и миграције 2. Канцеларија за Косово и Метохију 3. Корисници грант шема (јединице локалне самоуправе и сл.) 4. Допринос од стране имплементационих партнера
Социјални развој	Секторски програм: Социјални развој	28,20 милиона евра	24,10 милиона евра	1.3,6 милиона евра 2.0,5 милиона евра	1. Министарство за рад, запошљавање борачка и социјална питања, које трансферише средства Националној служби за запошљавање за активне мере запошљавања 2. Корисници грант шема (јединице локалне самоуправе и сл.)
Животна средина, климатске промене и енергетика	Секторски програм: Јачање система за заштиту животне средине и за климатске промене ²²	37,73 милиона евра	32,25 милиона евра	1. 3,2 милиона евра 2. 0,7 3. 1,58 милиона евра	1. Министарство пољопривреде и заштите животне средине 2. Суфинансирање

²¹ Увидом у паралелне пројектне активности које подржава Влада Краљевине Норвешке код корисника Министарство унутрашњих послова, констатовано је да средства у износу од 90.000 евра могу бити призната као део националног суфинансирања, тако да је из републичког буџета потребно обезбедити 110.000 евра у динарској противвредности (уз евентуално увећање за износ ПДВ).

²² Амандманом број 1 на Финансијски споразум за ИПА 2012 од 3. јула 2014. године, контрибуција ЕУ умањена је са 55.150.000 евра на 32.250.000 евра, будући да је констатовано да уговори који су иницијално предвиђени за успостављање регионалног центра за управљање отпадом „Каленић“, као и за филтерско постројење на блоку А3 Термоелектране Никола Тесла нису спремни за реализацију у пуном

Област подршке	Пројекат/Секторс-ки програм	Укупан буџет пројекта	ИПА средства	Неопходно суфинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
					са нивоа локалних самоуправа код којих се реализују пројекти (Суботица) 3. Јавно предузеће Електрпривреда Србије
Пољопривреда и рурални развој	Секторски програм: Подршка пољопривреди и руралном развоју ²³	15,60 милиона евра	14,60 милиона евра	1,50 милиона евра	Министарство пољопривреде и заштите животне средине/Управа за аграрна плаћања

Код следећих пројеката обавеза суфинансирања средствима из републичког буџета је извршена у претходном периоду: Подршка за учешће у Програмима ЕУ.

Код следећих пројеката/секторских програма суфинансирање се не обезбеђује из средстава републичког буџета: Подршка систему владавине права у Републици Србији; Секторски програм: Подршка реформи државне управе; Подршка развоју малих и средњих предузећа; Јачање медијских слобода.

ИПА 2013 – преглед пројеката са суфинансирањем који се спроводе у режиму централизованог управљања

Рок за закључење уговора о доприносу у оквиру заједничког управљања: до 31. децембра 2014. године

Рок за оперативно извршење: 6 година рачунајући од датума закључења конкретног уговора о доприносу у оквиру заједничког управљања

Крајњи рок за извршење: 10 година рачунајући од датума закључења конкретног уговора о доприносу у оквиру заједничког управљања

обиму у очекиваном року. У том смислу, будући да је контрибуција из ИПА у потпуности отказана за успостављање регионалног центра за управљање отпадом „Каленић“, требало је да Амандманом буду из пројектног документа/секторског програма и из збира средстава - уклоњени и засебни уговори који су предвиђали искључиво национално суфинансирање за ову намену. Међутим то није учињено и са Делегацијом ЕУ је договорено да ће бити сходно кориговано званичном модификацијом секторског програма и/или кроз први наредни Амандман на Национални програм ИПА 2012. У том смислу, износи презентовани у овој инструкцији већ су прилагођени измењеној ситуацији која ће накнадно бити и формализована са Делегацијом ЕУ.,. Такође, од уговора који су овим амандманом отказани, односно код којих је вредност контрибуције ЕУ умањена, и уговор који се односи на *Побољшање квалитета ваздуха кроз смањење емисија пепела из термо-електрана* захтева национално суфинансирање које обезбеђује ЈП Електропривреда Србије. При томе, како и средства за суфинансирање у овом случају треба да прате сразмерно смањење обима пројектних активности и смањење контрибуције ЕУ, од ЈП Електропривреда Србије очекује се да обезбеди суфинансирање које се процењује на износ од 1.580.000 евра, уместо иницијално процењеног износа од 3.800.000 евра, што ће такође бити кориговано званичном модификацијом секторског програма и/или кроз први наредни Амандман на Национални програм ИПА 2012.

²³ Услед отказивања средстава ЕУ у оквиру мере 2.1 секторског програма Подршка пољопривреди и руралном развоју, средства националног суфинансирања неће бити обезбеђивана кроз буџет Републике Србије за 2016. годину.

ИПА 2013 преглед суфинансирања операција по пројектима/секторским програмима за централизовано управљање					
Област подршке	Пројекат/ Секторски програм	Појединачни уговор/операција који се спроводе централизовано	ИПА средства за појединачни уговор/операцију који се спроводе централизовано	Неопходно суфинансирање уговора/операције	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Развој приватног сектора	Пројекат: Европско партнерство са општинама – Европски ПРОГРЕС	Уговор 1.1.: уговор о доприносу са UNOPS	12,6 милиона евра	1. 2.85 милиона евра 2. 1,15 милиона евра	1. средства билатералних донатора и/или надлежних националних институција ²⁴ 2. Корисници грант шема (јединице локалне самоуправе и сл.)
Животна средина, климатске промене и енергетика	Секторски програм: Енергетика	Операција 2.1.1: уговор о доприносу са Европском банком за обнову и развој	14,269 милиона евра	1. 7,3 милиона евра 2. 44,440,230 евра	1. Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине 2. Кредит Европске банке за обнову и развој
<p>Код секторског програма Енергетика, за део који се спроводи по централизованом управљању и који се односи на изградњу гасне интерконекије Ниш - Софија, током 2014. године Европска комисија обавестила је националну администрацију да ће ИПА контрибуција бити отказана због неиспуњавања предуслова за покретање имплементације у предвиђеним роковима. Ово саопштење дато је и на Заједничком одбору за праћење ИПА, а одлука ЕК биће накнадно формализована одговарајућим Амандманом на Национални програм за ИПА 2013. У том смислу, средства за суфинансирање на име овог дела секторског програма Енергетика из ИПА 2013 код корисника Министарство рударства и енергетике не треба планирати у 2016. и наредним годинама.</p>					

ИПА 2014 – преглед акционих докумената са суфинансирањем који се спроводе у режиму директног управљања

Коначни датум за закључивање уговора о набавци и бесповратним средствима: 01. јул 2018

Коначни датум за оперативно спровођење: 01. јул 2021

²⁴ Очекује се да суфинансирање за ову операцију у 2016. години неће бити потребно. Уколико се након договора са донаторима испостави да је неопходно суфинансирање и из буџета Републике Србије, износи и надлежности за суфинансирање биће накнадно утврђени Закључком Владе и исказани у инструкцији за припрему финансијских планова буџетских корисника након 2016. Године.

ИПА 2014 преглед суфинансирања операција по пројектима/секторским програмима за централизовано управљање					
Сектор	Акциони документ	Укупан буџет	ИПА средства за	Неопходно суфинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Образовање, запошљавање и социјална политика	Еразмус + агенција	4,5 милиона евра	3,5 милиона евра	1 милион евра	Министарство просвете, науке и технолошког развоја
Демократија и владавина права	Сектор унутрашњих послова/ Компонента 2 / Резултати 3 и 4	6 милиона евра	5,65 милиона евра	1. 0,175 милиона евра 2. 0,175 милиона евра	1. Комесаријат за избеглице и миграције 2. Канцеларија за Косово и Метохију

Национални акциони програм ИПА 2014 спроводиће се путем два одвојена финансијска споразума. До тренутка припеме Инструкције за обезбеђивање суфинансирања пројеката који се финансирају из финансијске помоћи Европске уније само један од два финансијска споразума је потписан. Имајући у виду да се потписивање другог финансијског споразума за Национални акциони програм ИПА 2014 очекује до краја ове године, могуће је на основу постојећег Акционог програма за Републику Србију ИПА 14 усвојеног од стране Европске комисије 11.12.2014. године предвидети национално суфинансирање за оне резултате који ће се спроводити путем директног управљања. Имајући у виду да потреба обезбеђивања националног суфинансирања може уследити током 2016. године, потребно је благовремено обезбедити одговарајућа средства у буџету Републике Србије за институције наведене у овој Инструкцији²⁵.

Пројекти и секторски програми/акциони документи, или делови истих, који се спровode у режиму централизованог управљања а не захтевају суфинансирање, биће такође презентовани у делу одговарајућег члана Закона о буџету.

II

ИНСТРУКЦИЈА КОЈА СЕ ОДНОСИ НА ДРУГУ КОМПОНЕНТУ ИПА – ПРЕКОГРАНИЧНА САРАДЊА

У складу са Законом о потврђивању Оквирног споразума између Владе Републике Србије и Комисије Европских заједница о правилима за сарадњу која се односе на финансијску помоћ Европске заједнице Републици Србији у оквиру спровођења помоћи према правилима инструмента претприступне помоћи (ИПА), који је Народна скупштина Републике Србије

²⁵ Дана 30.06. 2015. године, потписан је финансијски споразум између Европске комисије и Републике Србије који се односи на помоћ Европске комисије у санирању последица природне катарстрофе поплава које су током маја 2014 године погодиле Републику Србију, а који се третира одвојено од два поменута финансијска споразума кроз које ће бити реализован Национални програм ИПА 2012. Поменути споразум у укупној вредности од 62 милиона евра не прописује обезбеђивање националног суфинансирања у виду контрибуције појединим мерама и уговорима. Имајући у виду су да активности које ће бити финансиране од стране Европске комисије условљене припремним радњама које је потребно да институције Републике Србије спроведу пре почетка поменутих активности, потребно је благовремено планирати одговарајућа средства за оперативне трошкове у оквиру финансијских планова ових институција.

ратификовала 26. децембра 2007. године ("Службени гласник РС" 124-07 од 26. децембра 2007. године) као и Законом о потврђивању Оквирног споразума између Републике Србије и Европске комисије о правилима за спровођење финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) за спровођење пројеката претприступне помоћи неопходно је обезбедити одговарајући износ националног суфинансирања.

Имајући у виду специфичност спровођења активности у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње, осим износа за суфинансирање, неопходно је планирати средства за предфинансирање активности у пројектима које спроводе партнери из Србије. Предфинансирање се односи на потребан износ средстава који треба обезбедити у буџету Републике Србије, а која би била употребљена за правовремено и квалитетно спровођење активности. Та средства би била враћана у буџет Републике Србије након прихватања финансијских извештаја пројеката и повраћаја средстава од стране Уговорног тела. Динамика повраћаја средстава се разликује од планирања средстава за текућу буџетску годину, тако да средства за предфинансирање планирана за 2016. годину могу бити враћена у буџет током у периоду 2017-2020. године.

За програме прекограничне и транснационалне сарадње у којима учествује Република Србија, Влада Републике Србије је у обавези да обезбеди суфинансирање и предфинансирање за Приоритетну осу „Техничка помоћ“. Приоритетна оса „Техничка помоћ“ износи 10% од укупно прихватљивих трошкова Програма за програме прекограничне сарадње односно 6% али не мање од 1,5 милиона евра за програме транснационалне сарадње. Средства обезбеђена буџетом Републике Србије треба да обезбеде несментан и континуиран рад програмских тела у процесу припреме, спровођења, оцењивања и затварања програма прекограничне и транснационалне сарадње.

Поред суфинансирања и предфинансирања за компоненту техничке помоћи која се обезбеђује у буџету Републике Србије кроз финансијски план Канцеларије за европске интеграције, потребно је обезбедити и средства за суфинансирање и предфинансирање активности у оквиру одобрених пројеката у програмима прекограничне и транснационалне сарадње у којима учествује Република Србија а које спроводе директни буџетски корисници у датој буџетској години и исказују у оквиру лимита у предлогу финансијског плана.

Суфинансирање пројеката може бити обезбеђено из јавних средстава (по дефиницији ЕУ јавна средства су: средства буџета, сопствени приходи буџетских корисника, кредити одобрени држави или уз државну гаранцију) или из донација међународних институција али не и из извора из кога се обезбеђује већи део суфинансирања односно из дела ИПА средстава за програме прекограничне и транснационалне сарадње.

Главне области подршке у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње дефинисане су у Оперативним програмима и реализују се кроз додељивање средстава пројектима на јавним конкурсима објављеним у оквиру сваког од Програма прекограничне и транснационалне сарадње у којима учествује Република Србија. У оквиру програмског периода 2007 – 2013, Република Србија учествује у осам програма прекограничне и транснационалне сарадње:

1. ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска – Србија
2. ИПА програм прекограничне сарадње Румунија – Србија

3. ИПА програм прекограничне сарадње Бугарска – Србија
4. Транснационални ЕРДФ програм „Југоисточна Европа“
5. Јадрански програм
6. ИПА програм прекограничне сарадње Хрватска – Србија
7. ИПА програм прекограничне сарадње Србија – Босна и Херцеговина
8. ИПА програм прекограничне сарадње Србија – Црна Гора

Јавни конкурси обухватају једну или више годишњих финансијских алокација Програма, док вредности пројеката варирају од минималних 50.000 евра тражене донације до више милиона евра у зависности од лимита који је дефинисан одређеним јавним конкурсом.

Постоје три модела управљања Програмима прекограничне и транснационалне сарадње:

1. Централизован модел управљања (када је уговорно тело Делегација ЕУ за партнере из Србије и спроводиће се у ИПА програмима прекограничне сарадње Хрватска – Србија, Србија – Босна и Херцеговина и Србија – Црна Гора за конкурсе за прикупљање предлога пројеката који се спроводи у оквиру ИПА 2007-2013 и то за ИПА средства обезбеђена Републици Србији за 2012. и 2013. годину
2. Децентрализован модел управљања (када је уговорно тело Министарство финансија Републике Србије и спроводиће се у програмима прекограничне сарадње са Босном и Херцеговином и Црном Гором у оквиру ИПА 2014-2020. године. За уговарање и финансирање се користе правила набавки за спољну помоћ ЕУ (ПРАГ правила) и након потписивања уговора о донацији, партнер који спроводи пројекат авансно добија 80% од тражених ИПА средстава за прву годину спровођења пројекта.
3. Модел заједничког управљања - када је **уговорно тело** институција из земље чланице (најчешће Управљачко тело програма) која потписује уговор о донацији само са назначеним **водећим** партнером. Водаћи партнер је партнерска институција која координише спровођење пројекта у програмима прекограничне сарадње и може бити из било које земље учеснице, док је у транснационалним програмима водаћи партнер организација из земље чланице ЕУ. Водаћи партнер са осталим партнерима потписује Партнерски споразум у коме су дефинисана тражена и укупна средства сваког од партнера. На основу тих докумената Уговорно тело уплаћује аванс водећем партнеру у максималном износу од 25% од тражених средстава (износ аванса зависи од Програма). Партнери из Републике Србије су у обавези да потроше средства одобрена пројектом и тек након плаћања могу да траже повраћај средстава од Уговорног тела.

Суфинансирање у минималном износу од 15% од укупне вредности пројекта је обавезно за све пројекте без обзира у ком управљачком моделу Програма се спроводе.

Буџет Републике Србије обезбеђује обавезно суфинансирање Републике Србије за припадајући део Приоритетне осе „Техничка помоћ“ у свим програмима прекограничне и транснационалне

сарадње у којима учествује Република Србија, као и предфинансирање активности према одобреним плановима или пројектима у Приоритетној оси „Техничка помоћ“.

За спровођење пројеката у осталим Приоритетним осама програма прекограничне и транснационалне сарадње, а у којима учествују директни буџетски корисници, у оквиру раздела директних буџетских корисника планирају се средства суфинансирања и предфинансирања усклађена са одобреним буџетима пројеката.

Приоритетна оса „Техничка помоћ“ је 10 % укупне вредности програма односно 6% од расположивих ИПА средстава у транснационалним програмима, али не мање од 1,5 милиона евра (ЕУ допринос од 85% и суфинансирање од 15%), тако да је укупан износ техничке помоћи као и износ обавезног суфинансирања ове компоненте унапред познат.

ПРОГРАМСКИ ПЕРИОД 2014-2020. ГОДИНА

Европска комисија је у 2014. Години одобрила програме прекограничне сарадње са Босном и Херцеговином и са Црном Гором, док су програми прекограничне сарадње са Бугарском, Хрватском, Румунијом и транснационални програм Дунав одобрени током 2015. године. Предвиђа се да ће Јадранско – Јонски транснационални програм и програм прекограничне сарадње са Мађарском бити одобрени до краја 2015. године. Активности у оквиру спровођења одобрених програма прекограничне и транснационалне сарадње за период 2014-2020. Година се спроводе и током 2015. Године. С тим у вези су средства суфинансирања и предфинансирања за Приоритетну осу „Техничка помоћ“ за све програме прекограничне и транснационалне сарадње у којима учествује Република Србија познате и за планирају се у оквиру раздела Канцеларије за европске интеграције у наредном периоду:

Одобрени ЕУ доприноси програмима прекограничне и транснационалне сарадње за период 2014-2020. година у еврима:

Програм	ЕУ допринос програму	ИПА (пројектована алокација за Србију)	Средства суфинансирања	Суфинансирање техничке помоћи – обавеза Републике Србије
ИПА програм прекограничне сарадње Бугарска - Србија 2014-2020	28.986.914,00	14.493.457,00	2.557.668,88	255.766,89
ИПА програм прекограничне сарадње Румунија - Србија 2014-2020	74.906.248,00	37.453.124,00	6.609.374,82	660.937,48

ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија 2014-2020	65.124.000,00	32.562.000,00	5.746.235,29	574.623,53
ИПА програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија 2014-2020	34.293.188,00	17.146.594,00	3.025.869,53	302.586,95
ИПА програм прекограничне сарадње Србија - Босна и Херцеговина 2014-2020	14.000.000,00	7.000.000,00	1.235.294,12	123.529,41
ИПА програм прекограничне сарадње Србија - Црна Гора 2014-2020	8.400.000,00	4.200.000,00	741.176,47	74.117,65
Транснационални програм Дунав	19.829.192,00	12.095.807,12	2.134.554,20	213.455,42
Јадранско Јонски трансационални програм	15.688.887,00	3.922.221,75	692.156,78	69.215,68

Износи исказни у еврима у последњој колони односе се на обавезе Републике Србије (обавезно суфинансирање Приоритетне осе „Техничка помоћ“) за цео период трајања програма. За програм прекограничне сарадње са Румунијом, Транснационални програм Дунав и Јадранско-јонски трансационални програм у оквиру раздела Канцеларије за европске интеграције део средстава суфинансирања и предфинансирања Приоритетне осе „Техничка помоћ“ су планирана у буџету Републике Србије за 2015. годину. Преостали део средстава суфинансирања и предфинансирања Приоритетне осе „Техничка помоћ“ за све програме прекограничне и трансационалне сарадње у којима учествује Република Србије ће бити планиране у буџету Републике Србије у разделу Канцеларије за европске интеграције у складу са годишњим алокацијама програма за период 2016-2020. година. У зависности од динамике спровођења активности, ови износи ће се планирати у буџету Републике Србије у наредном периоду. На основу планираних активности у Приоритетној осе „Техничка помоћ“ у оквиру свих програма прекограничне и трансационалне сарадње у којима учествује Република

Србија процењено је да ће бити потребно обезбедити средства за суфинсирање и предфинансирање активности Приоритетне осе „Техничка помоћ“ следећом динамиком:

Програм	2016**	2017**	2018**	Укупно за период 2016-2018
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Бугарска - Србија 2014-2020	114.976,53 евра 13.912.160,00 динара	60.751,01 евра 7.350.872,00 динара	49.026,05 евра 5.932.152,00 динара	224.753,59 евра 27.195.184,00 динара
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Румунија - Србија 2014-2020	186.225,63 евра 22.533.301,00 динара	156.989,10 евра 18.995.681,00 динара	126.690,21 евра 15.329.515,00 динара	469.904,94 евра 56.858.497,00 динара
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија 2014-2020	151.047,36 евра 18.276.730,00 динара	71.871,92 евра 8.696.502,32 динара	110.145,33 евра 13.327.585,00 динара	333.064,61 евра 40.300.818,00 динара
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија 2014-2020	53.209,82 евра 6.438.388,00 динара	71.871,95 евра 8.969.505,00 динара	58.000,66 евра 7.018.080,00 динара	183.082,43 евра 22.152.974,00 динара
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Србија - Босна и Херцеговина 2014-2020	52.941,18 евра 6.405.883,00 динара	52.941,18 евра 6.405.883,00 динара	17.647,06 евра 2.135.294,00 динара	123.529,42 евра 14.947.060,00 динара

Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Србија - Црна Гора 2014-2020	21.200 евра 2.692.400 динара	21.200 евра 2.692.400 динара		42.400 евра 5.384.800 динара
Интеррег Транснационалн и програм Дунав	50.000 евра 6.050.000 динара	50.000 евра 6.050.000 динара	50.000 евра 6.050.000 динара	150.000 евра 18.150.000 динара
Интеррег Јадранско Јонски транснационалн и програм	20.000 евра 2.420.000,00 динара	20.000 евра 2.420.000,00 динара	20.000 евра 2.420.000,00 динара	60.000 евра 7.260.000,00 динара

Потребно је планирати и одређена средства за Приоритетну осу „Техничка помоћ“ и за програм прекограничне сарадње са Македонијом у износу од 50.000 евра.

Јавни конкурси за прикупљање предлога пројеката за програме прекограничне и транснационалне сарадње у којима учествује Република Србија за период 2014-2020. године објављени су у оквиру програма са Бугарском, Румунијом и транснационалном програму Дунав. Очекује се да ће пројекти предложени за финансирање бити познати у последњем кварталу 2016. године. У том смислу ће се средства потребна за суфинансирање и предфинансирање пројеката у којима учествују директни буџетски корисници планирати у оквиру буџета Републике Србије за 2017. годину и у наредном периоду у зависности од броја пројеката и директног буџетског корисника који су партнери или водећи партнери у пројектима предложеним за финансирање.

ПРОГРАМСКИ ПЕРИОД 2007-2013. ГОДИНА

Средства за суфинансирање и предфинансирање пројеката у којима учествују директни буџетски корисници могу бити позната након одобрења листе пројеката који су предложени за финансирање. Како се програми прекограничне и транснационалне сарадње спроводе кроз објављивање конкурса за достављање предлога пројеката, листа пројеката предложених за финансирање је позната након затварања конкурса и завршеног процеса оцењивања предлога пројеката. У оквиру програма прекограничне сарадње са Бугарском, Мађарском, Румунијом, Јадранском програму и транснационалном програму Југоисточна Европа који се финансирају из ИПА 2007-2013 неће бити објављивања јавних конкурса. Пројекти одобрени за финансирање завршавају се током 2015. и 2016. године. У том смислу ће се у оквиру буџета Републике Србије за 2016. годину планирати средства за предфинансирање завршних активности пројеката које спроводе директни буџетски корисници. Средства предфинансирања се враћају у буџет Републике Србије након одобрења финалних финансијских извештаја и рефундације потрошених износа.

Програми прекограничне сарадње са Хрватском, Босном и Херцеговином и Црном Гором су током 2015. године објавили конкурсе за прикупљање предлога пројеката из средстава одобрених за 2012. и 2013. годину Резултати ових конкурса ће бити познати до краја 2015. године.

У оквиру програма са Хрватском и Босном и Херцеговином из неутрошених средстава из претходних позива одобрен је по један стратешки пројекат у којима су партнери директни буџетски корисници, који ће почети спровођење током 2015. године:

Пројекат и корисник пројекта надлежан да обезбеди суфинансирање	Укупна вредност у еврима за цео период		Процена реализације средстава ЕУ у 2015. години		Средства за суфинансирање у 2015. години у динарима
	Средства ЕУ	Средства за суфинансирање	У еврима	У динарима	
Програм прекограничне сарадње Србија - Босна и Херцеговина „Заједничке активности на праћењу и сузбијању шумских пожара у Западној Србији“ Корисници: 1. Министарство пољопривреде и заштите животне средине 2. Министарство унутрашњих послова	500.000	88.235	500.000	61.500.000	1. Министарство пољопривреде и заштите животне средине: 5.241.159 (суфинансирање) 2. Министарство унутрашњих послова: 5.241.149 (суфинансирање)
Програм прекограничне сарадње Хрватска - Србија					

<p>„УХО“ – „Јачање капацитета српских и хрватских власти одговорних за управљање неексплодираним убојитим средствима и минама“</p> <p>Корисници:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Министарство унутрашњих послова 2. Центар за разминирање 	900.000	159.000	900.000	110.700.000	<p>Министарство унутрашњих послова</p> <p>18.890.000 (суфинансирање)</p>
--	---------	---------	---------	-------------	--

Буџетски корисници расходе и/или издатке планирају у оквиру шифре пројеката/секторског програма за које је специфично финансирање из два извора: извор 56 - финансијска помоћ ЕУ (за део који се финансира из финансијске помоћи ЕУ), односно извор 05 за програмски период 2007-2013 и извор 01 – општи приход буџета (за део којим се финансира национално учешће – суфинансирање и предфинансирање), па је потребно испланирати укупне износе прихода и расхода и/или издатака из оба извора.

Правила о оправданости трошкова наведена у делу I ове Инструкције важе и за трошкове у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње.

Специфичност програма прекограничне и транснационалне сарадње је и у моделу управљања и у начину планирање средстава.

У складу са Оквирним споразумом Република Србија мора да обезбеди средства за надокнаду нерегуларно утрошених средстава (као последицу утврђене неправилности), у случају када није могуће наплатити настале дугове од партнера који спроводе пројекте, а у складу са наведеним потребно је планирати и расходе и/или издатке на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава (покриће се подразумева за део који је финансиран из финансијске помоћи ЕУ и за део који је финансиран из националног учешћа- суфинансирања). Износ на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава се процењује на 1% укупне планиране годишње реализације програма – око 200.000 евра) - на економској класификацији 485 – Накнада штете за повреде или штета нанета од стране државних органа, у оквиру шифре пројекта/секторског програма. Буџетски корисници планирају средства за ове намене пропорционално свом учешћу у годишњој реализацији пројекта.

Осим директних буџетских корисника, партнери на пројектима у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње су и друге непрофитне организације и институције као што су општине, привредне коморе, удружења, невладине организације, школе, факултети, институти и слично. Потребно је у буџету Републике Србије обезбедити средства износу од 15% од укупне годишње алокације за све програме који се спроводе у Републици Србији за предфинансирање (нека врста револвинг фонда – средства која се враћају у буџет) и суфинансирање пројеката. Просечан годишњи износ за све програме би био око 2,7 милиона евра.

III

ИНСТРУКЦИЈА КОЈА СЕ ОДНОСИ НА ПРВУ КОМПОНЕНТУ ИПА – ПОМОЋ У ТРАНЗИЦИЈИ И ИЗГРАДЊА ИНСТИТУЦИЈА - ДЕЦЕНТРАЛИЗОВАНО УПРАВЉАЊЕ ИПА 2013, АКЦИОНЕ ПРОГРАМЕ И ПРОГРАМЕ ПРЕКОГРАНИЧНЕ САРАДЊЕ ИПА II – ИНДИРЕКТНО УПРАВЉАЊЕ ИПА 2014; РЕЛЕВАНТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ ЗА ИПА II – УЧЕШЋЕ У ПРОГРАМИМА ЕУ

У овом одељку наводе се посебна правила која важе за децентрализовано и индиректно управљање финансијском помоћи ЕУ. Одлуком о преносу права управљања средствима претприступне помоћи која се односи на прву компоненту инструмента претприступне помоћи (ИПА) – Помоћ у транзицији и изградња институција²⁶, од 20. марта 2014. године, Европска комисија је на Републику Србију пренела овлашћење за самостално управљање средствима претприступне помоћи ЕУ, у складу са захтевима садржаним у члану 11. Уредбе Европске комисије о спровођењу ИПА бр. 718/2007. Преласком на децентрализовано управљање, процес спровођења пројеката, односно организацију поступака јавних набавки, управљање уговорима и исплате крајњим корисницима и уговарачима, више не врши Делегација Европске уније у Београду, већ институције Републике Србије, како за средства финансијске помоћи ЕУ тако и за национално суфинансирање. У том смислу, највећи део Националног програма за Србију у оквиру ИПА компоненте – Помоћ у транзицији и изградња институција за 2013. годину, припремљен је тако да се реализација предвиђа у режиму децентрализованог управљања (изузев пројеката и делова секторских програма који се наводе у делу I инструкције).

У складу са чланом 13. Уредбе о спровођењу ИПА II бр. 447/2014 и чланом 12. Закона о потврђивању Оквирног споразума између Републике Србије и Европске комисије о правилима за спровођење финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) ("Службени гласник РС – међународни уговори" број: 19/14 од 29. децембра 2014. године) (даље у тексту: Оквирни споразум за ИПА II), Европска комисија поверава управљање средствима у оквиру ИПА II по индиректном моделу управљања закључивањем Финансијског споразума. Очекује се да Република Србија и Европска комисија закључе Финансијски споразум за Акциони програм ИПА 2014²⁷ до краја 2015. године.

Следећа посебна правила представљају битну разлику у односу на централизовано управљање (део I инструкције):

- Правила ЕК предвиђају да се суфинансирање пројеката у државама у којима се средства помоћи ЕУ реализују у оквиру **децентрализованог и индиректног** система управљања, укључујући и Републику Србију, врши према главним областима/секторима подршке дефинисаним у оквиру Вишегодишњег индикативног планског документа (MIPD 2007-2013) и Индикативног Стратешког

²⁶ *Commission Decision C(2014) 1722 of the 20 of March*

²⁷ Усвојен Одлуком Европске комисије C(2014) 9422 од 11. децембра 2014. године

Документа (ISP 2014-2020) Европске комисије за Републику Србију и према **заједничком** моделу спровођења, што значи да се за сваки конкретан уговор спајају средства из финансијске помоћи ЕУ и средства националног суфинансирања, те се процес набавки услуга/радова/опреме врши за конкретан уговор у целини и то према правилима уговарања и набавки која важе у Европској унији (тзв. PRAG правила²⁸). Процедuru јавних набавки спроводи Тело за уговарање²⁹ (Сектор за уговарање и финансирање програма из средстава ЕУ, Министарство финансија).

- Финансијски споразум потписан 06. јуна 2014. године, између Владе Републике Србије и Европске комисије, који се односи на Национални програм за Србију за 2013. годину у оквиру ИПА компоненте Помоћ у транзицији и изградња институција, у делу који се односи на децентрализовано управљање, за сваки уговор у оквиру пројекта односно секторског програма предвиђа суфинансирање у следећим пропорцијама³⁰: суфинансирање у износу од најмање 10% од укупне вредности буџета који се односи на техничку помоћ – уговори о услугама; суфинансирање у износу од најмање 15% од укупне вредности буџета који се односи на инвестиције (инфраструктурни радови и набавка опреме) – уговори о набавци и уговори о радовима; суфинансирање у износу од најмање 10% од укупне вредности уговора који се односе на „грант“ шеме без обзира да ли се активности односе на институционалну изградњу или инвестиције и суфинансирање у износу од најмање 5% за „твининг“ пројекте. Институција корисник „твининг“ пројекта планира и додатна средства у износу од најмање 5% у односу на укупну вредност пројекта, али изван буџета самог пројекта, за потребе режијских трошкова пројектног тима као и трошкова превоза који ће настати током спровођења пројекта.

Усвојени Акциони програм ИПА 2014 и програми прекограничне сарадње који се спроводе по моделу индиректног управљања дефинишу проценат суфинансирања за сваки уговор утврђен у конкретном Акционом документу, односно програму прекограничне сарадње.

Правила за планирање активности које се суфинансирају националним средствима у оквиру пројеката/секторских програма финансираних средствима финансијске помоћи ЕУ

У моменту планирања финансијских средстава намењених за национално учешће и планирање средстава финансијске помоћи ЕУ у оквиру одобрених пројеката и програма, потребно је поштовати следећа правила:

- Активности које се финансирају у оквиру пројекта/секторског програма дефинишу се у предлозима пројеката/секторских програма који чине годишњи Национални програм, односно годишњи Акциони програм;
- Буџетски корисници дужни су да планирају средства на нивоу **пројекта/секторског програма/акције** и исказују их у предлогу финансијског плана релевантног програма као у **Прилогу 4**. Поред овога, буџетски корисници дужни су да планирају средства за **пројекте/секторске програме/акције** који се финансирају из нераспоређених средстава ИПА 2013 (*Unallocated Envelope*) у складу са одлуком Радне групе.
- Средства националног учешћа (суфинансирања) у спровођењу финансијске помоћи ЕУ морају се планирати у оквирима дозвољених буџетских лимита за сваког буџетског корисника;

²⁸ Практични водич за процедуре уговарања код спровођења програма ЕУ ван њене територије

²⁹ У складу са Уредбом о управљању програмима претприступне помоћи Европске уније у оквиру компоненте I Инструмента претприступне помоћи (ИПА) – Помоћ у транзицији и изградња институција за период 2007-2013 – Сл. гласник РС бр. 140/14. Такође, у поступку усвајања је и Уредба о управљању програмима претприступне помоћи Европске уније у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) за период 2014-2020. године којом ће бити дефинисано Тело за уговарање.

³⁰ Наведене пропорције су преовлађујуће правило, од којег Финансијски споразум може да предвиди евентуална одступања.

- Средства финансијске помоћи ЕУ се планирају изван дозвољених буџетских лимита за сваког буџетског корисника;
- **Корисници буџетских средстава одговорни су за правилно планирање, у складу са предвиђеном динамиком спровођења, износа расхода и/или издатака за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ, као и за правилно планирање износа расхода, који ће се финансирати из финансијске помоћи ЕУ (средства дата на управљање Републици Србији)**³¹;
- **Буџетски корисници, који не испланирају довољан износ средстава за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ, морају да изврше преусмеравање средстава са других својих апропријација и/или програма**³²;
- Средства планирана за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ не могу се користити у друге сврхе;
- Имајући у виду да је реализација годишњег ИПА програма вишегодишња и да се не подудара са националном буџетском годином, потребно је распоредити одређена средства из једне године буџета ЕУ у неколико година буџета Републике Србије у складу са Планом јавних набавки³³ и уговором дефинисаном динамиком спровођења³⁴;
- Буџетски корисници расходе и/или издатке планирају у оквиру шифре пројеката/секторског програма за које је предвиђено финансирање из два извора: извор 56 - финансијска помоћ ЕУ (за део који се финансира из финансијске помоћи ЕУ) и извор 01 – општи приход буџета (за део којим се финансира национално учешће – суфинансирање), па је потребно испланирати укупне износе прихода и расхода и/или издатака из оба извора. У случају да Акционим документом није предвиђено суфинансирање, буџетски корисници расходе и/или издатке планирају само из извора 56 - финансијска помоћ ЕУ.
- Приликом планирања средстава за суфинансирање, надлежне институције **не треба** да у предлогу својих финансијских планова урачунају трошкове ПДВ³⁵.
- У складу са Оквирним споразумом³⁶ и Оквирним споразумом за ИПА II³⁷, Република Србија мора да обезбеди средства за надокнаду нерегуларно утрошених средстава (као

³¹ Члан 68а Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр.54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12 62/13, 63/13-исправка, 108/13 и 142/14).

³² Ибид.

³³ *Procurement and Grants Plan*

³⁴ Имајући у виду да поступак набавке по ПРАГ правилима захтева више од 6 месеци, а време за реализацију конкретног уговора захтева додатни временски период, неопходно је у том смислу планирати средства за суфинансирање у одговарајућем временском периоду, а сходно врсти уговора.

³⁵ У складу са чланом 24, став 1, тачка 16а Закона о ПДВ

³⁶ Члан 29. Надокнада новчаних средстава у случају неправилности или преваре

1) Сваки доказани случај постојања неправилности или преваре, који буде откривен у било које време током реализације помоћи на основу ИПА или приликом ревизије, имаће као последицу надокнаду новчаних средстава Комисији, коју ће морати да изврши корисник.

2) Национални службеник за одобравање надокнадиће, у складу са националним поступцима за надокнаду, допринос Заједнице уплаћен Кориснику, а о трошку оних који су починили неправилност, превару или корупцију или о трошку оних који су од ње имали користи. Ако Национални службеник за одобравање не успе да поврати пун или делимичан износ новчаних средстава, то неће спречити Комисију да надокнади новчана средства, узимајући их од корисника.

³⁷ Члан 51(1) Заштита финансијских интереса Уније

Корисник ИПА II коме су поверени задаци спровођења буџета у оквиру помоћи ИПА II, спречиће, утврдити и исправити неправилности и преваре при извршењу тих задатака. У том циљу, корисник ИПА II извршиће, у складу са начелом пропорционалности, претходне (ex ante) и накнадне (ex post) контроле, укључујући провере на терену на репрезентативним узорцима трансакција и/или узорцима ризичних трансакција, да би се обезбедило да се акције финансиране из буџета делотворно изврше и исправно

последицу неправилности или превара), у случају када није могуће наплатити настале дугове, па у складу са наведеним, буџетски корисници планирају и расходе и/или издатке на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава. Износ на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава се процењује на 1% укупне планиране годишње реализације пројекта/секторског програма на економској класификацији 485 - Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа, у оквиру шифре пројекта/секторског програма. Буџетски корисници планирају средства за ове намене пропорционално свом учешћу у годишњој реализацији пројекта/секторског програма;

Посебна правила за планирање средстава за учешће у Програмима ЕУ

Република Србија, закључно са 2013. годином учествовала је у 9 Програма ЕУ (*FP 7, Progress, Fiscalis, Customs, CIP - EIP, CIP - ICT PSP, Culture, Europe for Citizens, Lifelong Learning, Safer Internet*) за које су надлежне институције плаћале годишњу чланарину (улазне карте). Код највећег броја наведених програма, у зависности од одредаба појединачних Меморандума о разумевању, Европска комисија врши делимично рефундирање из средстава ИПА, што представља очекивани приход, након уплаћене чланарине. Расходе за ове намене који се односе на плаћање улазних карата за учешће у Програмима ЕУ у календарској 2013. години, а који ће се рефундирати из средстава ИПА 2013, институције су планирале у буџету за 2013. годину и сви расходи су реализовани до краја 2013. године. На тај начин, завршене су и финансијске обавезе Републике Србије ка ЕУ према важећим Меморандумима о разумевању. Када је реч о рефундацији из средстава ИПА 2013, очекује се да она буде реализована током 2016. године, а у складу са усвојеним Националним програмом за децентрализовано управљање ИПА 2013.

Европска комисија је за финансијску перспективу 2014-2020 усвојила нове Програме ЕУ (*Creative Europe, Horizon 2020, Erasmus +, Cosme, Customs, Fiscalis, Europe for Citizens, Employment and Social Innovation (EaSI), Health Programme*). Нови међународни споразуми којима се формализује учешће Републике Србије у новим Програмима ЕУ, закључени су током 2014. године, с тим да ће одређени број споразума бити закључен и у наредним годинама. Нови међународни споразуми за учешће Републике Србије у програмима ЕУ за период до 2020. године, који су до сада закључени или достављени у форми нацрта, садрже и одредбе о износу чланарина, а исти су послужили и као основа за припрему дела Акционих програма за ИПА 2014 и ИПА 2015 на бази којих ће се вршити рефундације из средстава ИПА II за расходе за чланарине које институције плаћају за **релевантну годину учешћа** у новим Програмима ЕУ. Институције надлежне за плаћање чланарина за учешће у новим Програмима ЕУ су биле у обавези да изврше плаћања на бази средстава претходно обезбеђених Законом о буџету за 2015. годину. На тај начин, завршиле би се и финансијске обавезе Републике Србије ка ЕУ према важећим међународним споразумима. Када је реч о рефундацији из средстава ИПА 2014 и ИПА 2015 очекује се да она буде реализована током 2016. године, а у складу са усвојеним Акционим програмом за ИПА 2014 и нацртом Акционог програма за ИПА 2015.

Приликом планирања средстава за плаћање чланарине (улазних карата) за Програме ЕУ, буџетски корисници дужни су да на извору финансирања 01 планирају пун износ чланарине. Очекивани приход из средстава финансијске помоћи ЕУ (ИПА и ИПА II) на основу рефундације уплаћених чланарина, буџетски корисници дужни су да планирају на извору финансирања 56 у складу са одговарајућом шифром пројекта/секторског програма.

спроведу. Корисник ИПА II такође ће извршити повраћај новчаних средстава која су непрописно исплаћена и покренути судске поступке када је то неопходно.

Члан 41(1) Повраћај средстава

Сваки случај предвиђен чланом 51. став 5. овог споразума, који настане у било ком тренутку током реализације помоћи ИПА II или приликом ревизије, имаће као последицу повраћај новчаних средстава Комисији који ће морати да изврши корисник ИПА II.

Ради благовременог планирања средстава за улазне карте (чланарине) за релевантну годину учешћа у новим Програмима ЕУ, буџетски корисници су дужни да средства планирају у складу са условима дефинисаним у релевантном међународном споразуму.

За нове Програме ЕУ код којих ће тек бити закључени споразуми ради формализације учешћа Републике Србије, и који нису обухваћени овом инструкцијом, потребно је да институције надлежне за плаћање чланарине (улазних карата) благовремено планирају средства за ову намену.

Правила о оправданости трошкова

У режиму децентрализованог управљања важе иста правила о оправданости трошкова, која се примењују у режиму централизованог управљања – погледати одговарајући део текста у одељку I – Инструкција за централизовано управљање.

У режиму индиректног управљања примењују се правила о оправданости трошкова дефинисана чланом 29. Оквирног споразума за ИПА II, као и правила о порезима, царинским дажбинама и другим фискалним трошковима дефинисаним у члану 28. Оквирног споразума за ИПА II, а која важе за средства финансијске помоћи ЕУ (ИПА II) и за средства суфинансирања.

IV

ИНСТРУКЦИЈА КОЈА СЕ ОДНОСИ НА ФИНАНСИРАЊЕ ИЗ ВИШЕКОРИСНИЧКИХ И ХОРИЗОНТАЛНИХ ИПА ПРОГРАМА

У финансијској перспективи ЕУ 2007-2013 из средстава Вишекорисничких и Хоризонталних ИПА програма на основу годишњих Финансијских споразума који се потписују између Републике Србије и Европске комисије, финансиран је програм „Нуклеарна безбедност и заштита од јонизујућег зрачења“. Овај програм реализује се у посебном централизованом режиму управљања, различитом у односу на прву и другу компоненту ИПА, кроз непосредну сарадњу Европске комисије са корисничким институцијама у Републици Србији. У поменутом финансијском споразуму такође могу бити предвиђене финансијске обавезе за националне корисничке институције. У том смислу, потребно је да надлежна министарства благовремено обавесте надлежне институције из припадајућих ресора о потреби планирања средстава за суфинансирање у складу са Финансијским споразумом.

Поред наведеног програма, из средстава Вишекорисничке ИПА одобравају се на годишњем нивоу програми који обухватају пројекте/акције у којима учествује и Република Србија уз остале државе Западног Балкана и Турску. Овај концепт наставља се и у новој финансијској перспективи ЕУ 2014-2020. Пројекте централизовано спроводи Европска комисија. За ове програме се не потписују посебни Финансијски споразуми, већ Национални ИПА координатор потписује сагласност са Одлуком ЕК о усвајању годишњих програма, а по обављеним консултацијама са институцијама – учесницима у пројектима/акцијама обухваћеним годишњим Вишекорисничким програмом. По правилу, ови пројекти не захтевају суфинансирање, али постоје и одређени изузеци, због чега је веома важно да буџетски корисници који у овим пројектима учествују, благовремено планирају износ средстава за суфинансирање, уколико је оно конкретним пројектом предвиђено. Суфинансирање за ове намене, **не исказује се** посебно у Прилогу број 4 по моделу за Националне ИПА пројекте и секторске програме, већ их буџетски корисници исказују у оквиру лимита у предлозима својих финансијских планова. У образложењу предлога финансијског плана које се доставља Министарству финансија потребно је навести пројекат и годишњи програм из Вишекорисничке ИПА/ИПА II за који се потражују средства.

ИНСТРУКЦИЈА КОЈА СЕ ОДНОСИ НА ИПАРД II ПРОГРАМ

У овом одељку наводе се посебна правила која важе за спровођење ИПАРД II програма по моделу индиректног управљања финансијском помоћи ЕУ. Одлуком Европске комисије³⁸ од 20. јануара 2015. године усвојен је ИПАРД II програм за период 2014-2020 за Републику Србију. Европска комисија поверава управљање средствима у оквиру ИПА II по индиректном моделу управљања закључивањем Финансијског споразума, а додатна правила за спровођење ИПАРД II програма ближе се уређују Секторским споразумом³⁹ чије се потписивање очекује до краја 2015. године.

У складу са одредбама Оквирног споразума за ИПА II⁴⁰ оперативна структура надлежна за спровођење ИПАРД II програма састоји се од:

1. ИПА Агенције за рурални развој (даље у тексту: ИПАРД Агенција), која је, између осталог, надлежна за спровођење поступка јавних набавки, управљање уговорима и исплате крајњим корисницима, како за средства финансијске помоћи ЕУ тако и за средства националног учешћа у спровођењу средства финансијске помоћи ЕУ; и
2. Управљачког тела, које је између осталог, надлежно за припрему и спровођење ИПАРД II програма.

У складу са нацртом Уредбе о управљању програмима претприступне помоћи Европске уније у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) за период 2014-2020. године⁴¹, односно Одлуке о именовању одговорних лица и одређивању тела у систему управљања програмима претприступне помоћи Европске уније за период 2014-2020⁴² послове ИПАРД Агенције обавља Министарство пољопривреде и заштите животне средине - Управа за аграрна плаћања, а послове Управљачког тела обавља Сектор за рурални развој у оквиру Министарства пољопривреде и заштите животне средине.

Усвојени ИПАРД II програм дефинише проценат суфинансирања за сваку меру у оквиру програма. Корисник мере „Техничка помоћ“ је Управљачко тело.

Правила за планирање и реализацију активности које се суфинансирају националним средствима у оквиру ИПАРД II програма

У моменту планирања финансијских средстава намењених за национално учешће и планирање средстава финансијске помоћи ЕУ у оквиру ИПАРД II програма, потребно је поштовати следећа правила:

- Средства националног учешћа у спровођењу финансијске помоћи ЕУ морају се планирати у оквирима дозвољених буџетских лимита;
- Средства финансијске помоћи ЕУ се планирају изван дозвољених буџетских лимита за сваког буџетског корисника;
- **Корисници буџетских средстава одговорни су за правилно планирање, у складу са предвиђеном динамиком спровођења, износа расхода и/или издатака за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ, као и за**

³⁸ *Commission Implementing Decision C (2015) 257 final*

³⁹ Оквирни споразум за ИПА II, Члан 9.

⁴⁰ Члан 10.

⁴¹ Усвајање ове Уредбе очекује се до краја 2015. године

⁴² Доношење ове Одлуке очекује се до краја 2015. године

правилно планирање износа расхода, који ће се финансирати из финансијске помоћи ЕУ (средства дата на управљање Републици Србији)⁴³;

- **Буџетски корисници, који не испланирају довољан износ средстава за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ, морају да изврше преусмеравање средстава са других својих апропријација и/или програма⁴⁴;**

- Средства планирана за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ не могу се користити у друге сврхе;

- Имајући у виду да је реализација ИПАРД II програма вишегодишња и да се не подудара са националном буџетском годином, потребно је распоредити одређена средства из једне године буџета ЕУ у неколико година буџета Републике Србије у складу са Планом набавки и прогнозом плаћања;

- Буџетски корисници расходе и/или издатке планирају у оквиру шифре пројекта/секторског програма за које је предвиђено финансирање из два извора: извор 56 - финансијска помоћ ЕУ (за део који се финансира из финансијске помоћи ЕУ) и извор 01 – општи приход буџета (за део којим се финансира национално учешће), па је потребно испланирати укупне износе прихода и расхода и/или издатака из оба извора.

- У складу са Оквирним споразумом за ИПА II Република Србија мора да обезбеди средства за надокнаду нерегуларно утрошених средстава (као последицу неправилности или превара), у случају када није могуће наплатити настале дугове у прописаном року (отпис дугова), за надокнаду преплаћених износа или по основу финансијских корекција, па у складу са наведеним, ИПАРД Агенција планира и расходе и/или издатке на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава. Износ на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава планира се економској класификацији 485 - Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа, у оквиру шифре пројекта/секторског програма, а процењује се на основу укупне планиране годишње реализације ИПАРД II програма.

Имајући у виду специфичност спровођења активности у оквиру мере „Техничка помоћ“, неопходно је планирати средства за претфинансирање активности које спроводи Управљачко тело. Предфинансирање се односи на потребан износ средстава који треба обезбедити у буџету Републике Србије, а која би била употребљена за правовремено и квалитетно спровођење активности. Та средства би била враћана у буџет Републике Србије након прихватања трошкова и повраћаја средстава од стране ИПАРД Агенције. Динамика повраћаја средстава се разликује од планирања средстава за текућу буџетску годину, тако да средства за претфинансирање планирана за 2016. годину могу бити враћена у буџет током 2017. године. Приликом планирања средстава за претфинансирање Управљачко тело је дужно да у оквиру шифре пројекта/секторског програма на извору финансирања 01 планира пун износ претфинансирања.

⁴³ Члан 68а Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр.54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12 62/13, 63/13-исправка, 108/13 и 142/14).

⁴⁴ Ибид.